

Чи має право скористатись платник податку податковою знижкою за навчання члена його сім'ї першого ступеня споріднення на підставі договору, укладеного з навчальним закладом, який фактично здійснив оплату за навчання (навчальний рік/семестр, які припадають на різні календарні роки?)

ЗІР, категорія 103.06.03

Підпунктом 14.1.170 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI із змінами та доповненнями (далі – ПКУ) визначено, що податкова знижка для фізичних осіб, які не є суб'єктами господарювання, – це документально підтверджена сума (вартість) витрат платника податку – резидента у зв'язку з придбанням товарів (робіт, послуг) у резидентів – фізичних або юридичних осіб протягом звітного року, на яку дозволяється зменшення його загального річного оподатковуваного доходу, одержаного за наслідками такого звітного року у вигляді заробітної плати, у випадках, визначених ПКУ.

Заробітна плата – це основна та додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, які виплачуються (надаються) платнику податку у зв'язку з відносинами трудового найму згідно із законом (п.п. 14.1.48 п. 14.1 ст. 14 ПКУ).

Право платника податку на податкову знижку, підстави для її нарахування, перелік витрат, дозволених до включення до податкової знижки, обмеження права на її нарахування визначені ст. 166 ПКУ.

01 січня 2017 року набрав чинності Закон України від 21 грудня 2016 року № 1797-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні», яким внесено зміни, зокрема до п.п. 166.3.3 п. 166.3 ст. 166 ПКУ, відповідно до якого платник податку має право включити до податкової знижки у зменшення оподатковуваного доходу платника податку за наслідками звітного податкового року, визначеного з урахуванням положень п. 164.6 ст. 164 ПКУ, фактично здійснені ним протягом звітного податкового року витрати у вигляді суми коштів, сплачених платником податку на користь вітчизняних вищих та професійно-технічних навчальних закладів для компенсації вартості здобуття середньої професійної або вищої освіти такого платника податку та/або члена його сім'ї першого ступеня споріднення.

Членами сім'ї фізичної особи першого ступеня споріднення для цілей розд. IV ПКУ вважаються її батьки, її чоловік або дружина, діти такої фізичної особи, у тому числі усиновлені (п.п. 14.1.263 п. 14.1 ст. 14 ПКУ).

Підстави для нарахування податкової знижки із зазначенням конкретних сум відображаються платником податку у річній податковій декларації, яка подається по 31 грудня включно наступного за звітним податкового року (п.п. 166.1.2 п. 166.1 ст. 166 ПКУ).

При цьому, якщо платник податку до кінця податкового року, наступного за звітним не скористався правом на нарахування податкової знижки за наслідками звітного податкового року, таке право на наступні податкові роки не переноситься (п.п. 166.4.3 п. 166.4 ст. 166 ПКУ).

До податкової знижки включаються фактично здійснені протягом звітнього податкового року платником податку витрати, підтверджені відповідними платіжними та розрахунковими документами, зокрема квитанціями, фіскальними або товарними чеками, прибутковими касовими ордерами, копіями договорів, що ідентифікують продавця товарів (робіт, послуг) і їх покупця (отримувача). У зазначених документах обов'язково повинно бути відображено вартість таких товарів (робіт, послуг) і строк їх продажу (виконання, надання) (п.п. 166.2.1 п. 166.2 ст. 166 ПКУ). Оригінали таких документів не надсилаються контролюючому органу, але підлягають зберіганню платником податку протягом строку давності, встановленого ПКУ (п.п. 166.2.2 п. 166.2 ст. 166 ПКУ).

При цьому п. 166.4 ст. 166 ПКУ визначено обмеження щодо застосування податкової знижки, зокрема загальна сума податкової знижки, нарахована платнику податку у звітному податковому році, не може перевищувати суми річного загального оподатковуваного доходу платника податку, нарахованого як заробітна плата, зменшена з урахуванням положень п. 164.6 ст. 164 ПКУ.

Отже, з метою використання права на податкову знижку за витратами понесеними у звітному році на користь закладу освіти платник податку може включити до податкової знижки за навчання члена його сім'ї першого ступеня споріднення з урахуванням п. 166.4 ст.166 ПКУ лише суми коштів, сплата яких здійснена безпосередньо платником податку, який звертається за податковою знижкою та фактично підтверджена відповідними розрахунковими документами (квитанції, касові ордери, чеки тощо).

При цьому за результатами звітнього року будуть враховуватися фактично понесені витрати протягом звітнього (податкового) року платника податку, який сплачує за навчання члена його сім'ї першого ступеня споріднення, незалежно від того отримувач, чи ні такий член сім'ї доходи у вигляді заробітної плати.

Крім того обмеження щодо періоду, протягом якого платник податків та/або член його сім'ї першого ступеня споріднення у звітному (податковому) році навчався, з 01.01.2017 скасовано.